

**„Klíma, energia, környezet – mellébeszélés nélkül” Tusványoson.
Beszámoló a PBK energia-munkacsoport pódiumbeszélgetéséről
és hasonló témájú tusványosi szekciókról**

2025. július 24-én 12:00-13:30 között került sor a Professzorok Batthyány Köre (PBK) energia-munkacsoportja által szervezett „Klíma, energia, környezet – mellébeszélés nélkül” c. pódiumbeszélgetésre (34. Bálványosi Nyári Szabadegyetem és Diáktábor, Tusnádfürdő). A beszélgetés videófelvétele megtalálható a a PBK YouTube csatornáján [1].

Hortay Olivér, Kovács István János, Szarka László Csaba és Bencsik András

Tusványoson a PBK már jó néhány éve részt vesz, 2023 óta a klíma-energia témában is [2]. Az idei rendezvény folytatása volt az energia-munkacsoport 2024-es „Klíma és energia – mellébeszélés nélkül” című pódiumbeszélgetésének [3]. A tavalyi szereplők közül három volt itt: Hortay Olivér (Századvég), Kovács István János (HUN-REN Földfizikai és Űrtudományi Kutatóintézet) és Szarka László Csaba (PBK energia-munkacsoport). A beszélgetést az idén Bencsik András, a Demokrata főszerkesztője vezette, professzionálisan.

Miután az írásos beszámoló gyors elkészítését nem csak a nyári „elfoglaltságok” sora hátráltatta, hanem egy olyan, nagy jelentőségű dokumentum [4] tanulmányozása is, amely Tusványoson éppen csak szóba került, de 2025. július 24-én részleteiben még nem ismerhettük, ez a késői összefoglaló a pódiumbeszélgetés amerikai szálára koncentrált. A másfél órás eszmecsere többi része röviden úgy összefoglalható össze, hogy Hortay Olivér a hazai gyakorlati energiapolitika racionalitására való törekvését és uniós megújuló zöldpolitika irracionalitásait ecsetelte, Kovács István János pedig a geológiai környezet megismeréseinek újdonságairól számolt be, többek között a földtani CO₂-feláramlás rejtélyeiről, a parajdi szerencsétlenség geológiai hátteréről és a geotermikus energia hazai lehetőségeiről. Abban megegyeztek a vélemények, hogy a tudományban sokkal nagyobb bizonytalanságok vannak, mint azt láttatni igyekeznek, és hogy az európai energiapolitika súlyos gazdasági hatásait már egyre több európai polgár a saját bőrén érzi, de abban, hogy a két felismerés közül melyik legyen a fő csapás iránya, a hallgatóság a beszélgetés résztvevői között hangsúlyeltolódást, némi véleményeltérést tapasztalhatott.

A hallgatóság egy része

Rátérve az amerikai szálra, a pódiumbeszélgetésen áttekintést adtam arról a klíma-energia-környezetügyi fejleménysorozatról, ami az Egyesült Államokban már egy fél éve zajlik, de a nemzetközi és a magyar sajtóban csak elvétve lehet olvasni róla. Arról van szó, hogy Trump energiaügyi minisztere tavasszal megbízást adott néhány ismert kutatónak, hogy segítsenek a klímapolitika kuszaságában rendet vágni. Egyikük Steven Koonin, aki néhány éve nagysikerű könyvet („Unsettled”, magyarul „Tisztázatlan”, MCC Press, 2023) írt arról, hogy az IPCC munkacsoportjainak sok ezer oldalas szakmai jelentéseit mennyire eltorzítva tömörítik egymondatos lözongokká. (Ő egyébként az Obama-kormányzat alatt az Energiaügyi Minisztérium tudományos államtitkár-helyettese volt.) A július 24-ei pódiumbeszélgetés közönsége már arról is értesülhetett, hogy előző nap (július 23-án) közzétették a Koonin-féle munkacsoport 150 oldalas jelentését, és hogy az EPA (Környezetvédelmi Ügynökség) új vezetője visszavonja a még 2009-ben tett ún. veszélyeztetettség megállapításokat [5]. (Azóta a klímajelentés főbb üzeneteit a Demokrata hetilap leköszölte [6], sőt, a PBK energia-munkacsoport fordításában hamarosan magyarul is elérhető lesz a teljes szöveg.)

Tusványoson szóba kerültek a klíma-energia-környezet kérdéskörének egyéb amerikai fejleményei is. Donald Trump elhatározása, hogy az USA újra kilép az ún. Párizsi Klímaegyezményből [7] és a WHO-ból (az Egészségügyi Világszervezetből [8], közismert. Újdonság volt azonban Trump bejelentése: az USA az UNESCO-ból is kilép [9]. Számomra roppant érdekes, hogy az egyik indoka azonos azzal, amit idehaza (a Föld Bolygó Nemzetközi Éve óta, az akkor még formálódó ENSZ Fenntartható Fejlődési Célkitűzéseket – Sustainable Development Goals, SDG – megismerve) én magam is hangoztattam, miszerint a 17 cél együttese tudományosan értelmezhetetlen [10]. Miután az SDG-t „Agenda 2030” (2015-2030) néven kötelező menetrenddé tették [11], semmi csodálkoznivaló nincs azon, hogy az Amerikai Egyesült Államok elnökének elege lett belőle. Donald Trump nemrégiben elnöki rendelettel vissza kívánja téríteni a tudományt az ún. „aranystandard” követésére [12]. Ennek is van klímatudományi vonatkozása, hiszen a lényeg az, hogy egyetlen tudományos eredményt sem szabad megkérdőjelezhetetlennek kinyilvánítani.

Sajátos, hogy az Egyesült Államokban végbemenő gyors változásokra az Európai Unió „negatív visszacsatolással” reagál: mintha meg akarnák az amerikai folyamatot akasztani, de legalábbis nagy elhallgatás övezi azt. És mintha Magyarország is az EU-val együtt mozogna. E helyről is ajánlottam a hallgatóság figyelmébe a „Tíz javaslat a jövőről” című vitaanyagunkat [13], amely a kérdéskör egyik legteljesebb áttekintésének tekinthető.

A mi pódiumbeszélgetésünket megelőzően rendezték „Az energia-dilemma: szuverenitás, biztonság vagy fenntarthatóság” című angol nyelvű szekciót [14], amelyen különösen Lord David Frost (a Brexit főtárgyalója, a Danube Institute tanácsadója) és Beck Gunnar, korábbi Európai parlamenti képviselő véleményével tudtam azonosulni. Mindketten erősen kritizálták az energiapolitika ideológiai (klímapolitikai) alávetettségét, és az összes kapcsolódó kérdéskörre kiterjedő, átfogó megközelítést tartának kívánatosnak (az energiaellátás műszaki kérdéseinek részletezésére való korlátozódás helyett; talán épp olyat, amilyen a mi pódiumbeszélgetésünk volt.) Az ottani hallgatóság soraiban feltűnt Tony Abbott korábbi ausztrál miniszterelnök, akinek egy korábbi klímaelőadása a PBK Fórumon magyarul is olvasható [15].

John McLaughlin, Sztáray Péter, Tony Abbott, Losonci Gergely

Csütörtök délután pedig Tony Abbott is szereplője volt a globális Trump-hatásról szóló pódiumbeszélgetésnek, amelynek során – a klímapolitikai hatásra irányuló kérdésekre válaszul – elmondta, hogy a klímával kapcsolatos kijelentésekre hivatkozva nem a gazdaságot kellene lerombolni, hanem inkább a klímatudományt kellene alávetni tüzetes vizsgálatnak. Lévé, hogy ő is tanácsadója a Danube Institute-nak, e kérdéskörrel szívesen tartana a PBK energia-munkacsoportjának keretében előadást.

A klíma-energia-környezet kérdéskörét minisztériumi szinten a pénteki „Fenntarthatóság és kiszámíthatóság” című pódiumbeszélgetés tekintette át, többek között Lantos Csaba miniszter és Czepek Gábor miniszterhelyettes részvételével. A beszélgetést Hortay Olivér moderálta [16]. Hozzászólásomban (1:09:29 – 1:10:58) kértem Lantos Csaba miniszter urat, hogy segítse az MTA elnökét a tavaszi akadémiai közgyűlésen tett ígéretének betartásában, miszerint az MTA hajlandó szervezni olyan nemzetközi klíma-energia vitát, amelyen a pró és a kontra nézetek egyaránt elhangozhatnak. Kérdésemre Lantos Csaba egyenes választ adott (1:12:36 – 1:13:27): ők abszolút nyitottak arra, hogy legyen egy valóban kiegyensúlyozott, és minden felet meghallgató vita az MTA-n, de – idézem Miniszter urat – „*nekem volt egy afférom az MTA Fenntartható Fejlődés Bizottságával, ahol konkrétan átverték.*” Tehát ha a vita nem csak egyoldali, és nem csak a vallás reprezentánsai vesznek részt egy ilyen (azé a vallásé, amiről Czepek Gábor miniszterhelyettes beszélt), hanem valóban egy kiegyensúlyozott, és a teljes tudományos szférának a hangját adja vissza, abban abszolút nyitott vagyok, partner vagyok. Azt gondolom, hogy nem lehet pusztán ideológiai doktriner gondolatok által vezérelni ezt a kérdést.” A rendezvény végén Lantos Csaba örömmel fogadta az Erdészeti Lapok legutóbbi számában megjelent összefoglaló írásomat [17].

Lantos Csaba válaszol a feltett kérdésre

Jól látható, hogy a klíma-energia-környezet kérdéskörben a 33. Tusványos (közelebbről: Donald Trump USA-elnökségének kezdete) óta a nemzetközi háttér erőteljeset fordult. A 34. Tusványoson az energiapolitika klímapolitikai alárendelését, sőt a klímatudomány ún. konszenzusát már nem csak a PBK energia-munkacsoportjának tagjai kritizálták, hanem tekintélyes külföldi résztvevők is hasonló véleményen voltak. A legörvendetesebb fejlemény kétségkívül az, hogy az Energiaügyi Minisztérium vezetői maguk odafigyelnek e kérdéskörre, és kíváncsiak, mi jön ki egy valódi klímatudományi vitából. Azóta pedig azt is tudjuk, hogy az Amerikai Egyesült Államok kormányzata számára készült klímajelentés – anélkül, hogy vitatná a CO₂-üvegházhatás szerepét – ízekre szedte a klímadogmát. Majdnem minden benne van, amit az összeomlás-jósok eltitkolni igyekeztek. Az erőszakos zöldátállás klímaváltozási megokolásáról szóló nyílt tudományos vita immár elkerülhetetlen.

Sopron, 2025. augusztus 18.

Szarka László Csaba

Hivatkozások:

1. <https://www.youtube.com/watch?v=jSVWWIfgqal>
2. https://www.klimatudomany.hu/wp-content/uploads/2023/10/Szarka-L-Cs_20230720.pdf
3. <https://www.youtube.com/watch?v=ZF93AlxNydY>
4. https://www.energy.gov/sites/default/files/2025-07/DOE_Critical_Review_of_Impacts_of_GHG_Emissions_on_the_US_Climate_July_2025.pdf
5. <https://www.reuters.com/legal/litigation/us-epa-withdraw-foundation-greenhouse-gas-rules-sources-say-2025-07-23/>
6. <https://demokrata.hu/tudomany/a-szen-dioxid-nem-ellenseg-hanem-barat-1036812/>
7. <https://www.whitehouse.gov/presidential-actions/2025/01/putting-america-first-in-international-environmental-agreements/>

8. <https://www.whitehouse.gov/presidential-actions/2025/01/withdrawing-the-united-states-from-the-worldhealth-organization/>
9. <https://www.state.gov/releases/office-of-the-spokesperson/2025/07/the-united-states-withdraws-from-the-united-nations-educational-scientific-and-cultural-organization-unesco>
10. https://www.klimatudomany.hu/wp-content/uploads/2024/09/8_magyar_jovokutatasi_konferencia_2018_szarka.pdf
11. <https://www.unesco.org/en/sdgs>
12. https://www.klimatudomany.hu/wp-content/uploads/2025/07/2025_06_01_Szarka-L-Cs_Kocsis-E.pdf , <https://www.whitehouse.gov/presidential-actions/2025/05/restoring-gold-standard-science/>
13. https://pbk.info.hu/wp-content/uploads/2024/10/TIZ-JAVASLAT-A-JOVOERT_PBK_2024_10_03v11.pdf
14. <https://www.facebook.com/danubeinstitute/posts/energiadilemm%C3%A1k-tusn%C3%A1df%C3%BCrd%C5%91n-szuverenit%C3%A1s-biztons%C3%A1g-vagy-fenntarthat%C3%B3s%C3%A1g-szak%C3%A9rt/1329068445891888/>
15. https://pbk.info.hu/archiv/pbkforum/KlimaesEnergiapol_eloadasok_Londonbol_GWPF_2022_dec.pdf
16. <https://www.youtube.com/watch?v=jUiEHnPLlg>
17. https://erdeszetilapok.oszk.hu/01913/pdf/EPA01192_erdeszeti_2025_06_265-271.pdf